

736
DISSERTATIO INAUGURALIS
JURIS GERMANIÆ PUBLICI

DE

1770, 2.
AUREA BULLA
CAROLI IV. IMPERATORIS

QUAM

SUB PRÆSIDIO DIVINO

EX DECRETO

16
ILLUSTRIS FACULTATIS JURIDICÆ
IN ALMA ARGENTORATENSIVM UNIVERSITATE

PRO LICENTIA

GRADVM DOCTORIS

RITE CONSEQUENDI

SOLEMNI ERUDITORVM EXAMINI SUBJICIT

A. D. VIII. MARTII A. R. S. MDCCLXX.

NICOLAUS SEBASTIANVS SIMON

COLMARIENSIS.

H. L. Q. C.

ARGENTORATI

Ex Prelo JOH. HENRICI HEITZII Universitatis Typographi.

AUREA BULLA
CAROLI IV. IMPERATORIS

*Concordia res parvae crescunt,
Discordia maximae dilabuntur.*

SALLUST.

NICOLAUS SEBASTIANUS SIMON

L. B. S.

Profectuum, quos in Publici Germaniae Juris studio hucusque feci, quaecumque hoc Tibi testimonium exhibeo, amice Lector. In quo quidem specimine si nihil forsan offendas dictum, quod non ab aliis dictum sit prius, consulto me manum ab iis controversiis abstinuisse cogita, quarum decisio maturius iudicium & experientiam comitem requirit. Tu proinde levibus meis hisce conatibus ut favere, quaeque Auctori defunt, Tua humanitate & aequitate supplere velis, enixe rogo.

§. I.

Quantum in iis, quæ suos sibi principes legunt, imperiis, reipublicæ interfit, ut & eligendi forma & electorum jura certis definiantur legibus, infinita, quæ Germania olim ob defectum ejusmodi legum passa est, damna abunde testantur. Hinc enim orta sunt bella civilia, quæ procerum opes ita exhauserunt, ut isti, nihil non sibi licere rati, novorum vectigalium exactione, monetæ ærificatione, aliisque, quibus salus publica periclitatur, mediis, fortunam subditorum everterent. Inter arma silebant leges, & spreta imperantium auctoritate ex rapto fere vivebatur. His malis ut obviam iret, & ruenti in exitum Germaniæ frena imponeret, Carolus IV. A. 1356 Auream Bullam promulgavit.

§. II.

Est *Aurea Bulla* lex fundamentalis Imperii Romano-Germanici, continet diversa Juris publici capita, inprimis quæ ad electionem & coronationem Imperatoris, jura & dignitatem Electorum, ordinem Curie Imperialis, officia Palatina, eorumque functiones pertinent.

§. III.

Priora XXIII. capita A. B. in Comitibus Norimbergensibus, reliqua in Curia Metensi promulgata fuerunt.

§. IV.

Curiam Norimbergensem universalem fuisse, ex ipsa

A. B. a) apparet: "Assidentibus nobis omnibus Principibus, Electoribus, ecclesiasticis & sæcularibus, ac aliorum Principum, Comitum, Baronum, Procerum, Nobilium & Civitatum multitudine numerosa, in folio Majestatis Cæsareæ, Imperialibus infulis, insigniis & diademate condecorati, matura deliberatione prævia, de Imperiali potestatis plenitudine edidimus, statuimus & duximus faciendas." Item b) "Hinc est, quod in solemnibus Curia nostra Norimbergensi cum venerabilibus ecclesiasticis & illustribus sæcularibus Principibus Electoribus & multis aliis Principibus & Proceribus per nostram Celsitudinem celebrata." Confirmantur hæc litteris a Legatis Argentinenfibus Norimbergæ ad Senatam Argentinenfem scriptis c), quæ præcipua capita continent, de quibus Imperator se cum Statibus in Comitibus deliberaturum esse ipsis indicaverat. Verba hæc sunt: "*Das will er alles zu Rate werden mit Fürsten mit Herren und mit Stätten — Ir sollent auch wissen, das in vilen Jahren so manig Herre und Stätte nie zusammen komen.* Datum vigilia B. Andreæ Apostoli."

a) v. præm. A. B. Ex his proemii verbis apparet, Nobilitatem Immediatam Imperii olim nonnunquam ad Comitata vocatam fuisse; an autem ipsis deliberationibus Comitibus interfuerit, dubitatur; adfunt testimonia, quibus, eam deliberationibus de bello gerendo aut pace publica firmanda institutis interfuisse, probari possit. Ex multis unum producimus. Extant in Archivo Kaldenfelsensi Caroli V. Imperatoris litteræ, quibus generosus de Kaldenfels ad Comitata Wormatiensia invitat. Ibi hæc verba leguntur: "*Solches verkunden wir Euch erslich bevelhend, das ir auf solichen Reichstag nur Botschafft mit vollmächtiches Gewalt ohn wider hinter sich bringen sendet und daselbst mit sampt Churfürsten Fürsten und anderen Ständen die wir gleicher weis beschrieben haben all ob benelte sachen helfen aufzurichten, zu beratschlagen und endlich zu beschliessen.* Datæ sunt hæc litteræ Coloniae d. 1. Novembris A. MDXXI.

b) in Cap. XII. §. 2.

c) apud WENCKERUM in *Apparatu & Instructu Archivorum*
p. 207. & seq.

§. V.

Metensis Curia universalisne fuerit, an minus, sub
iudice lis est. Electoralem fuisse, ex ipsa A. B. a) colligi
posse videtur. "Hinc est, quod in solemnibus Curia Nurem-
bergenfi — habita cum Principibus Electoribus delibera-
tione & de ipsorum consilio, pro bono & salute com-
muni cum dictis Principibus Electoribus tam ecclesiasticis
quam sæcularibus, duximus ordinandum, quod iidem
Principes Electores de cætero per singulos annos semel,
transactis a festo Paschæ Resurrectionis Dominicæ quatuor
septimanis continue connumerandis in aliqua Civitatum
Sacri Imperii personaliter congregentur, & ad idem tem-
pus proxime affuturum, seu anno præsentis, Colloquium seu
Curia & congregatio huiusmodi in civitate nostra Impe-
riali Metensi per nos & eosdem Principes celebretur." &c.
Comitia Metensia, in quibus posteriora A. B. capita pro-
mulgata sunt, hic indigitari, quilibet videt. Convocata
erant ista ad tempus in A. B. præfixum, sed ob varia im-
pedimenta in mensem Decembrem usque dilata. Pro Ele-
ctorali Curia pugnant etiam verba proemii, quod titulo
XXIV. A. B. præfixum est. "Infra scriptæ leges promul-
gatae sunt in Curia Metensi per Dominum Carolum IV.
Imperatorem Romanum & Bohemiam Regem Augustum
A. Domini MCCCLVI. assistentibus sibi omnibus Sacri Im-
perii Electoribus Principibus & præsentibus Dominis Vene-
rabili in Christo Patre D. T. (Domino Talayrando) Episco-
po Albanensi Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinali ac Carolo
Regis Franciæ primogenito Normandiæ Duce illustri ac
Delfino Viennensi b) in die Nativitatis Christi." Non de-

sunt tamen argumenta, quæ Curiam Metensem universalem fuisse, persuadere possent. Nam quod proœmium attinet, illud in Trevirensi Codice deest *c)*, unde dubium oritur, an argumentum, quod ex eo ducitur, validum sit. Sunt etiam Scriptores, qui de hac Curia ita loquantur, ut modum Electoralis excedere videatur. Ex multis ALBERTUM ARGENTINENSEM *d)* producimus. "Erat (inquit) solemnior Curia (Metensis) quam de aliquo Imperatore describitur temporibus retroactis multis." Cum hoc testimonio litteræ apud WENCKERUM *e)* conspirant. Quicquid tandem sit, placet mihi LUDEWIGII conjectura, qui deliberationibus de Electorum juribus & privilegiis, quæ in septem posterioribus A. B. capitibus continentur, solos Electores interfuisse existimat.

a) v. Cap. XII. §. 2.

b) Talayrandus Innocentii VI. S. P. legatus & Carolus Gallia Delphinus eo tempore Metis erant, ut Imperatoris auxilium contra Anglos implorarent; hi enim Johannem Caroli patrem Gallia Regem, infelici apud Pictavos prælio victum, captivum tenebant. Testes producit LUDEWIGIUS ad A. B. T. II. p. 335. & seq. Pro *Domino Theodorico*, quod in plerisque impressis Codicibus existat, legendum *Domino Talayrando*. v. idem *l. c.* p. 343. n. 9. In Authenticis litteræ initiales D. T. existant.

c) v. Notæ marginales ad A. B. quas OLENSCHLAGERUS suo Commentario præfixit.

d) ad A. 1356.

e) *l. c.* p. 208. & seq.

§. VI.

Quisnam A. B. concinnandæ negotium in se susceperit, non adeo certum est. BARTOLO hoc opus plures adscribunt, quod tamen ab aliis refellitur, cum eo tempore, quo A. B. publicata, Bartolus jam inter vivos esse

desierit. Quia vero sine dubio ea constitutio ante verbis concepta, quam promulgata est, tempus, quo Bartolus obiit, cum eo, quo illa scripta fuit, licet nondum promulgata, scite conciliari posse, iudicat LUDEWIGIUS a). Verum licet temporum rationes convenient, præferenda tamen mihi videtur OLENSCHLAGERI opinio, qui RUDOLPHUM FRIDBERGENSEM Caroli IV. Vicecancellarium A. B. scriptis tradidisse existimat. Confirmatur hæc sententia Annalium quorundam testimonio b) & ipse stilus Virum Ecclesiasticum prodit.

a) in *Pref. ad Singularia J. P. G. I.* pag. 37. add. *nota Argent. ad HEINECCII Hist. Jur. L. II. §. 97. n. 8.*

b) apud CYRIACUM SPANGENBERGIUM in *Chronico Verdensi* p. 102. hæc verba leguntur: „*Ihm (Rudolpho) wird auch in etzlichen Cronicken zu lob nach geredt, daß er zu Kayser Caroli IV. zeiten gestellt babe die Guldene Bullam, dar sich jetzo noch die Kayser und Churfürsten nach richten.*“

§. VII.

RUDOLPHUS, e Fridberga Wetteraviæ oppido, patre Johanne Rühlio viro plebejo oriundus, postquam Caroli IV. Vicecancellarius fuerat & Præposituram Wetzlaræ gesserat, A. 1366 Episcopus Ecclesiæ Verdensis electus, anno sequenti obiit a).

a) Testimonia producit L. B. DE GUDENUS in *Cod. Diplom. Mogunt.* T. III. p. 486. seq. Addimus ejus Epitaphium apud SPANGENBERGIUM in *Chronico Verdensi* p. 102.

Iste dico sacram hanc rexit Episcopus aulam
Qui prius ob doctæ sapientis munera mentis
Caroli erat Quarti Vicecancellarius atque
Ter centum templo dedit huic in agone Rhenenses.

§. VIII.

Latina lingua an Germanica A. B. perscripta fuerit,

quæritur? Quæstio hæc superiori sæculo præcipue agitata fuit, cum inter Electores Bavarum & Palatinum de Vicariatu lites orirentur, quem Bavarus ratione Electoratus, Palatinus ratione Comitatus Palatini sibi asserebant. Pro Palatino latinus A. B. Codex pugnat, Bavaro germanicus favere videtur a). Lites hæc hodie per transactionem die 26 Martii A. 1745 inter Bavarum & Palatinum initam & A. 1752 ab Imperatore & Imperio confirmatam, sopitæ sunt. Sed de jure quæritur? quod pro Palatino stat. Auream Bullam enim latine perscriptam fuisse, multis argumentis probari potest, e quibus hæc duo sufficiunt:

- 1) Quod nullus existet germanicus Codex, cui Aurea Bulla authenticitatis signum appensa, adsint vero plures latini.
- 2) Quod multæ factæ fuerint versiones germanicæ, quibus opus non fuisset, si A. B. germanico idiomate perscripta fuisset.

a) In versione germanica, quam Bavarus citavit, T. V. §. 1. hæc verba leguntur: "*Und soll der erleuchte Pfaltzgraf bey Rhein von des Churfurstenthums und Pfaltzgrafschaft freyheit wegen ein Verweiser und Pfleger des Reichs seyn*" In authentico hæc ita exhibentur: "*Illustrius Comes Palatinus Rheni — ratione Principatus seu Comitatus Palatini privilegii esse debet Provisor Imperii.*"

§. IX.

Francofurtensem Codicem authenticum esse, multi sibi persuadent. Quam maxime enim verosimile esse dicunt, Francofurtensibus, apud quos electio Imperatoris celebrari debet, ipsum authenticum datum fuisse. Sed id in Cancellaria mansisse, Electoribus vero singulis & aliis, qui id petebant, statibus, exempla pro emolumentis Cancellariæ solutis expedita fuisse, probabile videtur; quæ tamen revisa & cum originali tum collata ipsa quoque pro authen-

ticis habenda sunt. Hujus generis exemplum Francofurtense esse, inde colligitur, quod inter privilegia Civitatis Francofurtensis ab Imperatore revisa & confirmata A. B. extet, atque hinc etiam Codex Francofurtensis Numero VI. inscriptus sit, quia A. B. in fasciculo privilegiorum sextum fuerit a).

a) LUDEWIG in *Præf. ad T. II. A. B.* p. 43.

§. X.

Aurea Bulla sitne genuina, an minus, in dubium vocatum à KYRIANDRO legimus; sed ejus argumentis respondit LUDEWIGIUS a). Inutilis hodie hæc quæstio est, cum eam recentioribus Imperii Legibus confirmatam esse constet. Verba Capitulationis novissimæ b) hæc sunt: "*Wollen die Guldene Bull — gleich wäre es dieser Capitulation von Wort zu Worten einverleibt, stet, vest und unverbrüchlich halten.*"

a) ad *A. B. in præf. ad T. II.* p. 59. & seq.

b) Art. II. §. 3.

§. XI.

Qui Titulo XI. A. B. subjicitur §. *hanc autem legem &c.* non videtur primo statim initio partem A. B. constituisse. Deest quoque in Trevirensi, Francofurtensi & aliis antiquioribus exemplis, habetur vero in Codice Wenceslai, unde forte ejus tempore additus fuit.

§. XII.

Mutatam sæpius A. B. fuisse, BRUNNEMANNUS a) aliique multis exemplis probare student. E pluribus vero, quæ

quæ allegantur, paucissima internam legis mutationem testantur. Dabimus aliqua.

a) in *Dissert. de Mutatione A. B.* Halæ 1705, recusa Witteb. 1737.

§. XIII.

Pro mutatione A. B. venditur, quod septem, qui ibi nominantur, Electoribus, superiori sæculo octavus & nonus nonus fuerit additus. Argumenta, quibus sententiam suam probare nituntur, hæc sunt. Dicunt, septenarium Electorum numerum olim observantia introductum, a Carolo IV. ob mysticas & politicas rationes in A. B. confirmatum fuisse, neque adeo mutandum esse, præsertim, cum Imperator omnibus fere constitutionibus a), de juribus & dignitate Electorum latis, expressis verbis addiderit, quod perpetuo valere debeant. Verba procemii, quæ in primis sibi favere arbitrantur, hæc sunt: "Tu quidem invidia — divisionem inter septem Electores sacri Imperii, per quos velut septem candelabra lucentia in unitate spiritus septiformis sacrum illuminari debet Imperium, multoties perturbasti." Verum operam oleumque perdunt, qui Imperatorem ob mysticas rationes septenarium numerum instituisse sibi aliisque persuadere satagunt. Procemium enim non a Legislatore, sed a RUDOLPHO Cancellario Legi jam scriptæ additum fuisse, quam maxime verosimile est: hinc etiam mystica ista elogia, quæ Electoribus ibi tribuuntur, septenarium numerum profus non probant. Ad politicas rationes quod attinet, plures quidem fuisse videntur, quibus Imperator permotus his potissimum, qui in A. B. nominantur, jus eligendi cæteraque privilegia confirmaverit, verum hæ rationes plane non evincunt, quod nullo unquam tempore plures eligi possint. Quæ de æterna legum A. B. duratione proferuntur, nullius sunt momenti;

B

eam quippe mutari posse, infra probabimus. Introductis itaque tabulis P. W. octavo & nostro sæculo nono Electoratu, Aurea Bulla non fuit mutata. Ex Placito tamen Imperii, in causa Palatina die 31. Martii A. 1647. facto *b)*, apparet, tempore P. W. Status Imperii omnino existimasse, septenarium numerum a Carolo IV. definitum fuisse. Hinc etiam in tabulis Pacis *c)* expresse cautum fuit, ut si linea Wilhelmina deficiente, superstite Palatina, dignitas Electoralis ad Palatinos rediret; *octavus tunc Electoratus prorsus expungeretur.*

a) v. C. IV. VI. IX. & XXI.

b) apud DE MEIERN *Aß.* P. W. T. IV. p. 396. v. infra §. XVI.

c) Art. IV. §. 9.

§. XIV.

Ad mutationes porro referunt, quod hodie Electores A. C. additi sacris Missæ non intersint, sed audito præfamine statim secedant, cum tamen in A. B. statutum sit *a)*, „in omnium ipsorum, Electorum, præsentia Missam de Sancto Spiritu faciant decantari ad finem” Verum hæc non expressam legis mutationem sed interpretationem restrictivam innuunt.

a) Cap. II. §. 1.

§. XV.

Dein statutum est A. B. *a)*, ut tempore Electionis peregrini urbe exeant, hodie sæpius contrarium evenit, unde mutationem inferunt. Verum hoc per modum dispensationis a lege fieri solet, convenientibus inter se Electro-

ribus, ne ista dispensatio in præjudicium A. B. vergere possit.

a) Cap. I. §. 25.

S. XVI.

Quamvis vero non multa adsint exempla, quæ internam A. B. mutationem probent, eam tamen in nonnullis mutatam esse, & de jure mutari posse, extra omne dubium est. Confirmatur hæc sententia Placito Imperii, d. 31. Martii A. 1647. in causa Palatina facto a), cujus verba hic excribimus: „Anlangend, daß zu Contentirung der Herren Pfaltz-Grafen und in deren favor vorgeschlagenes medium octavi Electoratus, obwohlen der Herren Churfürsten und Ständen anwesenden Gesandten und Botschaften, insonders auch und zuserst ihren gnädigst und gnädigen Herren Principalen, Obern und Committenten bey diesem medio allerhand schwere rationes und Bedenken, warum es nemlich bey dem in der Guldenen Bull als des Heil. Reichs fundamental Gesetz einmal beliebt und verordneten numero septenario zu lassen sey, zu Gemüth gungen — nichts desto weniger gleichwol und nachdem der jetz bekante hochklügliche Zustand des Heil. Römischen Reichs ein weit anderst erfordert, und nach Gestalt dessen PRO PRIMO billig heißt Salus Imperii suprema lex esto, auch PRO SECUNDO nicht zu zweiffen, daß die Aurea Bulla, worinnen sich der septenarius numerus Electorum befindet, nicht allein vor sich geändert werden könne, sondern auch nach deren publication, wie cap. 12 und sonsten, alwo von denjenigen jährlichen Zusammenkünften, auch der Wahl eines Römischen Königs zu Frankfurt, der Coronation aber zu Aach, item von verbotenen Appellation wider der Herren Churfürsten Urtheil und De-

creten statuir worden, zu sehen ist, zu verschiedenen ma-
 len verändert worden, consequenter dasjenige, was auf
 eine Zeit gesetzt und beschloßen worden, per contrarium
 consensum Ibro Kayserlichen Majestät und Dero gesam-
 ten Reichsständen, bevorab, da die Noth und Nutzbarkeit
 des Heil. Römischen Reichs es also erfordert, gar wol auf-
 zuheben, und dann PRO TERTIO bekanntlich, daß das Rö-
 mische Reich oft und vielmal in ipsa forma regiminis aus
 erheblichen Ursachen seine mutation gehabt, zumalen das-
 selbige in linea Carolina hæreditarium gewesen, daher
 man novis in Imperio emergentibus causis & necessitati-
 bus nova & extraordinaria remedia adhibiren müssen; wie
 dann QUARTO ratione translationum der Churwürden und
 Landen im Reich bekannte exempla zu geben: so haben
 sich aus diesen und andern mehr erheblichen Ursachen und
 Motiven QUINTO zu gütlicher Hinlegung dieser Sachen
 Ibro Kayserl. Majestät und der fremden Cronen, als vor-
 zuehmsten Actoren bey diesen Tractaten selbst Meynung nach,
 kein besser noch sicherer Expedientz ergriffen werden kö-
 nen. Sodann SEXTO, daß diese Auctio Numeri non per-
 petua & immutabilis, sondern auf zutragenden Fall der
 Octavus extinguir, und der numerus eligentium wieder
 ad septenarium & eundem ordinem, wie selbige anjetzo
 in der güldenen Bull verordnet, reducirt werden können,
 der Churfürsten und Stände anwesende Botschafften nach
 reifer der Sachen Erwegung unter andern dahin unanimi-
 ter verglichen, daß der von höchstgedachter Ibro Römisch
 Kayserl. Majestät wolmeynend vorgeschlagene octavus Ele-
 ctoratus, non attento der güldenen Bull und anderen
 Reichs-Constitutionen zu dormaligen Accommodation
 der Pfälzischen Sache consequenter ebister Beruhigung
 des H. Reichs zu ergreifen und die Herren Pfälzgrafen
 damit zu begnadigen seyen &c.

a) Apud DE MEIERN A. P. W. T. IV. 396. & seq.

§. XVII.

Sunt, qui Imperatoris & Electorum consensum ad mutationem A. B. sufficere putent; alii reliquorum quoque Statuum suffragia requirunt. Mihi omnium Statuum consensus necessarius videtur, ubi de re agitur, quæ totum Imperium concernit, idque ex ea ratione, quod in Comitibus Norimbergensibus, ubi præcipua A. B. capita condita fuerunt, reliqui quoque Status vota tulerunt. Etiam si autem hoc argumentum deficeret, hodie tamen nullum dubium superesse potest, cum in tabulis P. O. a) Statuum suffragium in omnibus deliberationibus, quæ rem Imperii publicam respiciunt, confirmatum sit. "Gaudeant sine contradictione jure suffragii in omnibus deliberationibus super negotiis Imperii, præsertim, ubi Leges ferendæ, vel interpretandæ" addimus, ubi mutandæ. Hinc etiam Imperator in Capitulatione b) promittit, se inconsultis Statibus A. B. non derogaturum. "*Wollen die Guldene Bull gleich wäre sie dieser Capitulation von Wort zu Worten einverleibt seet, vest, und unverbrüchlich halten, und unter keinerley Vorwand, er sey wer er wolle, ohne Churfürsten Fürsten und Stände auf einem Reichs- oder ordinarium Deputations-Tag vorgebende Bewilligung daraus schreiten*". Quod si vero de re agitur, quæ Electorum privilegia sola respicit, eorum quoque consensum sufficere existimo. Ita de Comitibus Electoralibus, quæ ex dispositione A. B. quotannis haberi debent, statuitur c), quod ista ordinatio ad Imperatoris tantum & Electorum placitum duratura sit. Constat etiam, a solis Electoribus in Capitulatione Ferdinandi II. d) mutatam fuisse Legem A. B. quæ statuit, ut officiales hæreditarii xenia non capiant,

nisi ipsi in Curia Imperiali praesentes sint, & officiis suis fungantur; hæc enim hodie etiam si absentes sint, iis debentur e).

a) Art. VIII. §. 2.

b) Capit. JOSEPHI II. Art. II. §. 3.

c) Cap. XII. §. 2.

d) MOSER ad Capitulat. CAROLI VII. T. II. p. 165, sq. EYUSD., Staats-Recht T. VI. p. 121.

e) Capit. JOSEPHI II. Art. III. §. 23.

§. XVIII.

Sunt quædam A. B. capita, quæ nunquam forte in usum deducta fuerunt. Huc pertinent, quæ de Judicio Palatini in Cæsarem A. B. a) habet. Verba hæc sunt: „Et quamvis Imperator sive Rex Romanorum super causis, pro quibus impetitus fuerit, habeat, sicuti ex consuetudine introductum dicitur, coram Comite Palatino Rheni, sacri Imperii Archidapifero, Electore Principe respondere, illud tamen iudicium Comes Palatinus ipse non alibi præterquam in Imperiali Curia, ubi Imperator seu Romanorum Rex præsens extiterit, poterit exercere.” Fabulis hoc iudicium cum SENCKENBERGIO b) adscribere dubito. Originem hujus juris Palatino competentis ex officio, quod antiquissimis temporibus tanquam Major Domus in Aula Regia gessit, derivat PUFENDORFIUS c): „Hic enim, inquit, uti in alios aulicos exercebat jurisdictionem, ita si quis ab ipso Rege quid postularet, de quo ambigebatur, Comitis Palatini erat cognitio. Cujus sententia stabat Rex, non tanquam istum agnosceret superiorum, sed quod cognito petitoris jure non possit non obligationem suam explere. Sicut multos novimus Prin-

»pices in Germania & alibi, qui super debitis aliisque
 »iplos spectantibus causis, dubii quid habentibus, in pro-
 »priis Tribunalibus convenire solent, quæ tamen Tribu-
 »nalia Principem non quicquam cogere possunt, aut mul-
 »cta coercere, siquidem juris ac conscientiæ, publicæque
 »exultationis reverentia eundem ad debitum exolvendum
 »non adegerit". In eo vero errare videtur PUFENDOR-
 »FIUS, quod Majoris Domus & Comitum Palatini officia
 »confundat; sub Merovingis enim hæc distincta fuerunt, &
 »abrogato licet Majoratu Domus, Comitum Palatini offi-
 »cium sub Carolingis perduravit. De privatis itaque non
 »publicis Imperatorum causis intelligenda Palatini cognitio.
 »Ex quo tempore propria habuerunt tribunalia Imperato-
 »res, hoc iudicium in defuetudinem abiisse videtur.

a) C. V. §. 3.

b) In *Disquisit.* cui titulus: *Fabula Iudicii Palatini in Cesarem Jur.*
Publ. Doct. hætenus credita.

c) In Libro, quem sub ficto SEVERINI de MONZAMBANO
 nomine edidit de *Statu Imperii Germanici.*

§. XIX.

Quæ de variis linguis, quas ediscere debent Electorum
 filii, in A. B. a, statuta sunt, nunquam forte in observan-
 tiam deducta fuerunt. Ratio Legis hæc allegatur "quia in
 his linguis plus ardua negotia ipsius Imperii ventilentur."
 Hæc de Latina atque Italica eo tempore concedit LUD-
 WIGIUS, de Slavica negat, sed eam ob politicas ratio-
 nes a Carolo IV. Electorum filiis eum in finem præscriptum
 esse putat, ut eos ad Universitatem Pragensem alliceret,
 utque odium, quo Slavi seu Bohemi a Germanis habeban-
 tur, tolleret, quod ipsum se effecturum esse credidit, si

Electores Slavica lingua uterentur ipsi: sed mihi vera videtur fuisse, quæ in A. B. allegatur ratio. Testatur UMBRESTUS *b)* Ducibus Carinthiæ jam olim privilegium datum, ut causas suas in Palatinis judiciis sua lingua perorarent. Verba hæc sunt: „*Vor alter haben alle Hertzoge von Kernthen die Freyheit gehabt, wann sie vor einem R. Kayser, oder König verklagt sind worden, oder angesprochen, so haben sie sich in Windischer Sprach verantwortet, darum das Kernthen ein recht Windisch Land ist, das hat auch samnt Kayser Henrich bestatt.*” Idem forte etiam de aliis Slavicis Principibus probari posset. Quia vero causæ Procerum in Curiiis solemnibus, quibus Electores judices inteterant, decidebantur, Carolus IV, ne privilegiis Slavorum Principum derogaret, Electorum filiis Slavicam linguam præscripsit. Hæc tamen hodie mutatis moribus & judiciorum forma extra usum sunt.

a) Cap. XXX.

b) in *Chron. Carinthia* apud HAHN T. I. *Collect. Monim. Vet.* p. 431.

§. XX.

Innumeræ ex interpretatione A. B. natæ sunt inter Doctores controversiæ. Plures *Quæstiones dubias ad A. B.* movet STRYCKIUS *a)*, quibus alii alias addunt. An itaque Lex ipsa tantum obscuritatis habet? Negabunt hoc sine dubio illi, qui morum ejus temporis, quo scripta est, periti sine partium studio legem hanc perlegunt. Ipse etiam STRYCKIUS dubiis doctè respondet; nec desunt argumenta, quibus cæteris fatiheri possit. Aliquas saltem dabimus exortas nostro sæculo lites. Divo Franciscò Stephano & Mariæ Theresiæ Augustæ, Hungariæ Bohemiæque Reginæ, status quæstionem motam legimus, illi, an Imperator eligi, huic, an in electione Imperatoris suffragium ferre possit.

a) *Dissert.*

a) *Dissert. Jurid.* Vol. I. seu *Opp.* Tom. XI. Disp. XXVIII. pag.
471. seq.

§. XXI.

Prodierunt A. 1745 nonnulla scripta, quæ Franciscum Stephanum Magnum Hetruriæ, antea Lotharingæ Ducem, extraneum Principem, & extranei electionem A. B. contrariam esse persuadere conabantur. Mihi Franciscus Stephanus Germanicus Princeps esse, & si vel maxime non fuisset, tamen in Imperiale solium evehi potuisse videtur. Otiosæ sunt, quæ de qualitate eligendi ventilantur ingeniosæ disputationes. Clara enim sunt A. B. a) verba: *hominem justum bonum & utilem* esse eligendum; an autem quis reipublicæ utilis sit? non ex verbis Legis, sed ex temporum conditione determinandum. Politica itaque quæstio est, quam prudenti consilio Electoribus decidendam A. P. relinquit, qui si extraneum eligunt, jure suo agunt.

a) C. II. §. 1.

§. XXII.

An femina in electione Imperatoris suffragium ferre possit, disputatum fuit. Mihi hæc quæstio ex ipsa A. B. ad quam negantes provocant, quoad Bohemiæ Reginam, affirmanda videtur. Opponuntur sequentia A. B. a) verba: "Sane generaliter, longe lateque est publicum, & quasi per totum orbem notorie manifestum, illustres Regem Bohemiæ, Comitem Palatinum Rheni, Ducem Saxonix & Marchionem Brandenburgicum virtute Regni & Principatum suorum in electione Regis Romanorum in Cæsarem promovendi cum cæteris Principibus Ecclesiasticis suis Coelectoribus jus vocem & locum habere, & una cum ipsis censeri, & esse veros & legitimos Sacri Imperii Principes Electores. Ne inter eorumdem Principum secularium Electorum filios super jure, voce & potestate

C

„præfata futuris temporibus scandalorum & diffensionum
 „pollit materia fuscitari, præfenti lege perpetuis tempori-
 „bus valitura decernimus, ut, postquam iidem Principes
 „Electores sæculares & eorum quilibet esse defierit, jus,
 „vox & potestas electionis hujusmodi ad filium suum pri-
 „mogenitum, legitimum, laicum, illo vero non exstante,
 „ad ejusmodi primogeniti filium similiter laicum, libere &
 „sine contradictione cujuspiam devolvatur. Si vero pri-
 „mogenitus hujusmodi absque hæredibus masculis legitimis
 „laicis ab hac luce migraret, virtute præfentis Imperialis
 „edicti, jus, vox & potestas electionis prædictæ ad senio-
 „rem fratrem laicum per veram paternalem lineam descen-
 „dentem, & deinceps ad illius primogenitum laicum de-
 „volvatur.” Dum itaque A. B. masculorum modo mentio-
 nem injicit, feminas a successione dicunt excludendas.
 Verum licet hoc de reliquis sæcularibus Electoribus omni-
 bus certum sit, solum tamen Bohemiæ Regnum singulari
 quodam privilegio *b)*, deficientibus masculis, feminas ad-
 mittit, quod in A. B. confirmatur his verbis: “Salvis femi-
 „per privilegiis, juribus & consuetudinibus Regni nostri
 „Bohemiæ — quibus ex hujusmodi sanctione Imperiali in
 „nullo præjudicari volumus, imo ipsa decernimus nunc &
 „perpetuis futuris temporibus in omni suo tenore & forma
 „indubiam tenere roboris firmitatem” Ex mente itaque
 Caroli IV. Bohemiæ Regina juribus Electoralibus frui de-
 bet, hodieque tranquille fruitur.

a) Cap. VII. §. 1. seq.

b) Exstat apud GOLDASTUM de Regno Bohemia in *Append. Diplo-*
mat. p. 44. & 45.

Strapburg, Diss., 1760-75

f

sb.

DISSERTATIO INAUGURALIS
JURIS GERMANIÆ PUBLICI

DE

1770, 2.
736
AUREA BULLA
CAROLI IV. IMPERATORIS

QUAM

SUB PRÆSIDIO DIVINO

EX DECRETO

16
ILLUSTRIS FACULTATIS JURIDICÆ
IN ALMA ARGENTORATENSIVM UNIVERSITATE

PRO LICENTIA

GRADUM DOCTORIS

RITE CONSEQUENDI

SOLEMNI ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT

A. D. VIII. MARTII A. R. S. MDCCLXX.

NICOLAUS SEBASTIANUS SIMON

COLMARIENSIS.

H. L. Q. C.

ARGENTORATI

Ex Prelo JOH. HENRICI HEITZII Universitatis Typographi.